

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODROBNIŠTVO:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESJENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PROGRAM HERRIOTOVE VLADE

Danes popoldne se bo nova francoska vlada predstavila zbornici in senatu ter podala svojo izjavo

Pariz, 7. junija. Danes popoldne se bo nova francoska vlada pod predstvom Herriota predstavila poslanski zbornici in senatu ter podala svojo deklaracijo. Kakor napovedujejo jutranji listi, bo deklaracija vlade zelo obširna in razdeljena na tri poglavja. Prvo poglavje se bavi z mednarodnim položajem, drugo govori o finančni politiki vlade, ki bo stremela za obnovo proračunskega ravnotežja, tretje poglavje pa se nanaša na gospodarske, socialne, kulturne in sploh notranje politične probleme.

Glede razorožitve bo naglasila vladna deklaracija, da se bo Herriotova vlada, ne da bi zanemarjala varnost države in naroda, izjavila za progresivno in strogo kontrolirano razorožitev, ki naj bi se izvršila v etapah in pričela čimprej. Kar se tiče lausanske konference,

ce, naglašala deklaracija, da je Francija slej ko prej vsak čas pripravljena v duhu pomirljivosti razpravljati o vseh problemih, ki so na dnevnem redu, a prav tako pa odločno odklanja vsako enostransko izpremembo sklenjenih pogodb. Deklaracija napoveduje dalje sanacijski načrt za državne finance, ki bo stremel za tem, da se vzpostavi proračunsko ravnotežje v tekočem proračunskem letu in zagotovi trezno in preudarno finančno gospodarstvo za vsa prihodnja leta. Končno obravnava deklaracija socialne probleme in napoveduje napredno socialno politiko, izvedbo reforme na polju šolstva ter naposled amnestijo za politične zločince.

V parlamentarnih krogih pričakujejo, da bo podal Herriot poleg deklaracije še daljšo izjavo. Debata o vladni deklaraciji bo trajala gotovo pozno v noč, a že v naprej se napoveduje, da bo do-

bila Herriotova vlada pri glasovanju ogromno večina.

Pariz, 7. junija. Sredi sta imela Herriot in angleški poslanik Trelle dolga se-stanek, ki se je po poročilih današnjih listov nanašal na priprave za lausansko konferenco. Herriot je pri tej priliki obvestil angleškega poslanika, da Francija v nobenem primeru ne bi mogla pristati na odgovodit lausanske konference in da bo vztrajala na tem, da se izvede svoječasno med Francijo in Anglijo dogovorjeni program. Ta program obsega dogovor glede ureditve reparacijskih plačil po izteku Hooverovega moratorija in splošni razgovor glede sredstev za omiljenje gospodarske krize. Svoje stališče bo Herriot obrazložil tudi osebno Macdonaldu, ko se bo Macdonald ob priliki svojega potovanja v Ženevo ustavil v Parizu.

Delo za naše morje

Uspešno delovanje oblastnega odbora Jadranske Straže v Ljubljani

Ljubljana, 7. junija.

Jadranska Straža, ki spada med naše najbolj agilne in delovne nacionalno obrambne organizacije, je sredi polagala bilanco svojega delovanja v preteklem letu. Občni zbor oblastnega odbora JS se je vršil ob 20.30 v restavraciji Zvezde, otvoril ga je predsednik g. podban dr. Pirkmajer, ki je toplo pozdravil navzoče, zlasti pa delegata iz Novega Sada. Nato je imel lep programatičen nagovor, v katerem je povdarjal, da slavi JS letos 10-letnico svojega obstoja in v tem času je dokazala, da je njen obstoj v polni meri upravičen. Širila je zanimanje za našo trgovsko in vojno mornarico, delala propagando za naš sinji Jadran in pospeševala po svojih najboljših močeh pomorstvo. Gotovo je nemala zasluga JS, da se pomorstvo v naši državi tako lepo razvija. Ljubljanski oblastni odbor JS bo proslavil 10-letnico obstoja svoje organizacije dne 8. marca z javno prireditvijo, z akademijo, z razvitjem prapora, izdajo primer-nih brošur itd. Predsednik se je še spominjal med letom umrlih članov dr. Stanka Novaka in superiorja Viktorja Kokalja.

Za predsednikovim govorom, ki je bil z odobravanjem sprejet, je povzel besedo tajnik g. Likovič. Iz njegovega poročila posnemamo: Na področju ljubljanske oblastne odbora delujeta dva krajevna odbora, starejši v Novem mestu in lanske leto ustanovljeni v Ljubljani. Oba odbora sta dosegla izredno lepe uspehe. Krajevni odbor v Novem mestu je organiziral narisne dneve, katerih čisti dobiček gre v fond za gradbo šolskega broda vojne mornarice. Čisti dobiček treh narisnih dnevo je znašal 3000 Din, ki je bil izročen centrali. Nadalje je agilni novomeški odbor priredil v Novem mestu tudi razstavo JS, na kateri je razstavil razne propagandne slike in s tem vzbudil veliko zanimanje med podeželanji za organizacijo. Njegov najlepši uspeh v preteklem letu je pa gotovo ustanovitev Podmladka JS na novomeški gimnaziji, ki se bo prihodnje leto razvil v močno društveno edini-co. Predsednik te odlične krajevne organizacije v Novem mestu je g. prof. Viktor Pirnat.

Ljubljanski krajevni odbor res obstoji komaj šele leto dni, vendar kljub temu zaznamuje prav lepe uspehe, s katerimi je upravičil svojo ustanovitve. Med številnimi prireditvami moramo omeniti večer, ki se je vršil novembra meseca v prostorih Kazine in ki je v vsakem pogledu lepo uspel. Predaval je kapitan Rudolf Crnić o katastrofi parnika »Titanic«. Večer je bil prav dobro obiskan, predavanje prav zanimivo. Druga večja prireditev je bil ples Jadranske Straže.

že v Unionu, ki je tako kakor druga leta zbral najodličnejše ljubljansko občinstvo in je prireditve tako v moralnem, kakor tudi v gnotnem pogledu lepo uspela. Prebitek 5000 Din je JS nakazala za pomožno akcijo mestne občine ljubljanske. V proslavo 10-letnice JS se je vršila 2. aprila akademija v Unionu, katere pestri program je istotako napolnil dvorano. Krajevni odbor je tudi letos o binkošnih organiziral izlet k slapom reke Krke na Skradinu. Kljub težkim gospodarskim razmeram se je izleta udeležilo 72 oseb, kar je vsekakor zadovoljivo.

Predsednik krajevnega odbora g. Pogačnik je organiziral odsek bivših mornarjev, ki so se pridružili JS. Sličen odsek bo ustanovljen tudi v Kranju in bo tvoril močan steber tam snujočega se krajevnega odbora. V preteklem poslovnem letu je sodelovalo pri oblastnem odboru JS več novih mlajših moči, ki so vse svoje delovanje posvetile pokretu Jadranske Straže.

Blagajniško poročilo je podal v odsotnosti dr. Slokarja svetnik državnih železnic dr. Zeljko Jeglič, na predlog banskega tajnika g. Legata, je bil pa odboru soglasno podeljen absolutorij.

Po kratkem odmoru je bil na predlog odbornika g. Verbiča s splošnim odobravanjem zopet izvoljen za predsednika JS podban g. dr. Pirkmajer, g. Hubert Marjanovič je pa prečital listo bodočega odbora, ki je bila tudi soglasno sprejeta. V odboru so sami znani delavci in ugledni moške, tako dr. Ljudevit Böhm, Matko Brnčič, dr. Zeljko Jeglič, Joža Likovič, Hubert Marjanovič, dr. Karel Prigrovec, dr. Ivan Pless, brigadni general Dragomir Popovič, trgovec Franc Štupica, novomeški župan dr. Rožek, srečki načelnik Josip Znidaršič, dr. Ivan Pintar, policijski upravnik g. Vekoslav Keršovan, v nadzornem odboru pa Anton Kos in trgovec Anton Verbič.

Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, da se bo vršila prihodnja glavna skupščina JS v Ljubljani, za delegata na glavno skupščino vseh JS v Splitu sta bila pa določena dr. Jeglič in prof. Pirnat. Nato se je razvila daljša debata, v kateri so iznesli svoje predloge podban dr. Pirkmajer, prof. Pirnat, dr. Pintar in dr. Böhm. Sklenjeno je bilo, da se posveti zlasti propagandi za JS na deželi največja pažnja, obenem je pa skupščina sklenila, da se pospeši tudi organizacija Podmladkov JS na podeželskih šolskih zavodih. Na to so se razpravljali o raznih aktualnih vprašanjih, tako glede polovične vožnje za člane JS za pednevo bivanje na morju, kar naj bo nekakšno priznanje za njihovo delo, okrog polnoči je pa predsednik lepo uspelo zborovanje zaključil.

Seja Narodne skupščine

Izvolitev odborov za proučevanje zakonov in konvencij, ki jih je včeraj predložila vlada

Beograd, 7. junija. Današnja seja Narodne skupščine je bila precej kratka. Pričela se je ob 11.30. Predsedoval je dr. Kumanud. Po odobrenju zapisnika je bila predložena interpelacija narodnega poslanca dr. Nikole Nikića na ministrskega predsednika. V kateri zahteva pojasnila o nedavnem govoru kmetijskega ministra g. Demetroviča na shodu v Nišu. Sledilo je čitanje prošnje in pritožb in odobritev dopustov nekaterim poslancem, nakar je finančni minister dr. Djordjević odgovarjal na ustmeno vprašanje narodnega poslanca dr. Lončarovića glede izplačila pridobnine za leto 1930-31 v Sremski Mitrovici. Skupščina je nato prešla na dnevni red in izvolila štiri odbore za proučitev zakonov in konvencij,

ki jih je predložila vlada na včerajšnji seji skupščine. V odboru za proučitev kliničkega sporazuma z Avstrijo in Švicco je od poslancev dravske banovine g. Krejči v odboru za proučitev trgovske pogodbe z Avstrijo in Italijo g. Rasto Pustoslavšek, v odboru za proučitev delavskih konvencij g. Anton Cerer in v odboru za proučitev mednarodno konvencijo o poljedelskem kreditu g. Anton Klinc. Ker je bil s tem dnevnim red izčrpan, je predsednik zaključil sejo in napovedal prihodnjo sejo za petek dopoldne. Na dnevnem redu bo konvencija o vodnem režimu z Rumunijo.

Dopoldne je imel sejo administrativni odbor skupščine, popoldne pa bo zasedal finančni odbor.

IZ DRŽAVNE SLUŽBE

Beograd, 7. junija. p. Službene Novine objavljajo ukaz, s katerim je premeščen pristav Fran Cermak od sreekega poglavarstva v Radovljici h policijskemu komisarijatu na Jesenicah.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2272.62 — 2283.95, Berlin 1325.72 — 1336.52, Bruselj 783.22 — 787.16, Curih 1097.35 — 1102.85, London 206.29 — 207.89, Newyork ček 5579.88 — 5608.14, Pariz 221.22 — 222.34, Praga 166.23 — 167.09, Trst 287.46 — 289.96.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, Beograd 9.05, Pariz 20.16, London 18.84, Newyork 510.50, Bruselj 71.3750, Milan 26.24, Madrid 42.10, Amsterdam 207.10, Berlin 120.95, Sofija 3.70, Praga 15.15, Varšava 57.3760, Bukarešta 3.06.

Kaj se pripravlja v Nemčiji

Angleži napovedujejo skorajšnjo obnovo monarhije — Rothermere misli tudi na povratek Habsburžanov

London, 7. junija. V angleških političnih in diplomatskih krogih z največjo pozornostjo spremljajo razvoj dogodkov v Nemčiji. Izsiljeni padeč Brünigove vlade in ustoličenje režima baronov, veleposestnikov in vojaške kamarile je iznenadil celo največje optimiste, ki so doslej še vedno zagovarjali nemške zahteve in se zavzemali za čim popustljivejšo politiko do Nemčije.

V teh izpremembah vidijo pričetek akcije, ki naj proglasi neveljavnost mirnih pogodb in dovedo do povratka Hohenzollerncev. Kljub nemškimi demantijem se v poučenih krogih uporno vzdržujejo vesti, da se pripravljajo v Nemčiji še nova presenečenja ter da se bo Hindenburg kmalu umaknil v ozadje in prepustil predsedniško mesto bivšemu prestolonasledniku. Ta bi se proklamiral za državnega upravitelja, izvedel s pomočjo Hitlerja in ostalih desničarskih ekstremistov revizijo ustave ter naposled proglasil obnovo monarhije in samega sebe za »kralja vseh Prusov in cesarja Nemčije«.

Znani lord Rothermere, eden največjih zagovornikov povratka Habsburžanov in Hohenzollerncev, odkrito napoveduje v »Daily Mailu«, da bodo Hohenzollernci najkasneje v 18 mesecih zopet zasedli nemški prestol, a takrat bo tudi napočil čas, da se vrnejo vse pravice Habsburžanom. Po njegovem prepričanju bo obnova monarhije v Nemčiji učvrstila in dvignila moč in zaupanje nemškega naroda v samega sebe. Hohenzollernska dinastija pa je tudi vsak čas pripravljena, žrtvovati se (!) za nemški narod in ga rešiti iz sedanjege obupa in stiske. Monarhizem v Nemčiji bo pospešil gospodarsko obnovo in nikakor ne more biti ovira nemškofrancoskemu sporazumu. Stabilna nem-

ška vlada bi bila tudi na korist Francije. Demokracija ne more biti ovira za obnovo monarhije, ker se lahko uveljavlja prav tako v republikanskem, kakor v monarhističnem sistemu.

»Daily Telegraph« ne izključuje, da bi se mogle napovedi lorda Rothermera uresničiti, misli pa, da si bo nova nemška vlada v prvi vrsti prizadevala, da združi v enem taboru vse monarhistične stranke. Z ozirom na velike notranje in zunanje politične težkoče pa ni misliti na to, da bi se dali hohenzollernski načrti tako kmalu uresničiti, kakor si to predstavlja g. Rothermere. On premalo računa z republikanskimi elementi v Nemčiji, ki kljub temu, da so trenutno skoro brez vpliva in moči, vendarle niso tako na tleh, da se ne bi mogli uspešno upreti takim nameram, tem bolj, ker bodo pri tem imeli moralno oporo vsega inozemstva. Inozemstvo predobro ve, da je sedanja nemška vlada predstavnica onih krogov, ki so izvažali svetovno vojno. Tega ne bo nihče pozabil. Vlada skrajne reakcije ne more mnogo računati na podporo inozemstva, a če bo prekoračila meje dopustnosti, se ne sme čuditi, če bodo tudi za Nemčijo nastopila presenečenja, kakršnih menda ne pričakuje.

München, 7. junija. Znani nemški politik in državni tajni svetnik dr. Hein je imel sredi na zborovanju bavarske kmetijske mladine govor, v katerem je sicer ostro napadel Papenovo vlado, vendar pa naglasil, da se je republikanski sistem za Nemčijo izkazal kot neprimeren. Vsekakor se mora posameznim nemškim deželam pustiti pravica, da same odločajo o obliki svoje vladavine. Kar se tiče Bavarske, je več ko gotovo, da bo v najkrajšem času obnovila

Vest o nameravanem atentatu se je s silno naglico razširila po vsem mestu. Skoraj na vseh cestah so se zbirali fašisti. Zvečer so sporočili vest tudi papeži, ki je izrazil svoje globoko obžalovanje. Po apostolskem nunciju je dal papež sporočiti Mussoliniju svoje čestitke. Danes dopoldne je Mussolini posetil razstavo knjig Fašistične organizacije glavnega mesta so mu ob tej priliki priredile viharne ovacije.

Venizelos napoveduje diktatorske ukrepe v Grčiji

Atene, 7. junija. Po ostavki vlade Papantastasia, ki je bila na krmilu komaj par dni, je včeraj zopet sestavil vlado Venizelos ter se je že sredi predstavil parlamentu. V vladni izjavi je Venizelos napovedal izpremembo ustave v duhu čl. 48 weimarske ustave, da si tako zagotovi stabilnost vlade in razširi pooblastila vlade in predsednika republike, ke smatra, da so v dobi sedanje gospodarske in finančne krize nujno potrebni odločni ukrepi, ki bi jih bilo po parlamentarni poti težko uveljaviti brez zavlačevanja. Prav tako napoveduje vladna deklaracija odločne ukrepe za zaščito notranjega reda in miru. Pri glasovanju, ki se je vršilo pozno zvečer, je parlament izrekel Venizelosovi vladitvi veliko večino zaupanje.

Nova stranka v Nemčiji

Berlin, 7. junija. A.A. Bivši predsednik Reichsbannerja Hoersing je bil izključen iz socialnodemokratske stranke, ker je ustanavljal novo stranko. Hoersingova stranka naj bi bila socialnorepublikanska in bo zagovarjala republikansko koncentracijo, osemsovojitve nemškega naroda iz brezupa z javnimi gradnjami in z gospodarsko obnovo.

Žrtve potresa v Mehiki

Pariz, 7. junija. AA. Po vesteh, ki prihajajo iz Mehike, se računa, da je potres zahteval okoli 400 človeških žrtv, mrtvih in ranjenecv. Zaradi potresa je prišlo do vulkanskih erupcij.

Mexiko, 7. junija. AA. Pri zadnjem potresu je bilo ubitih 400 oseb. Obenem s potresom so bile hude poplave v primorskih pokrajinah. Strokovnjaki sodijo, da je iskati središče potresa pod morjem.

Morilec svoje matere

Berlin, 7. junija. AA. Kriminalna policija raziskuje zagonetno zadevo. V poslopju francoskega poslanstva v Berlinu je bil oddan zavoj, v katerem sta bili dve ženski odsekanji roki. Na prstu ene roke sta bila dva poročna prstana. Kriminalna policija je dozdaj ugotovila, da je bil do-našalec zavoja neki 25letni mladenič, po imenu Ludvig Schoess. Vratarju je izjavil, da se v par dneh vrne po odgovor. Mater mladega moža so začeli junija našli na Holštajnskem ubito. Schoessa išče policija v Lubecku kot domnegavnega morilca svoje matere.

Milijonska škoda od viharjev v Bolgariji

Sofija, 7. junija. AA. Viharji, ki so divjali zadnje dni prejšnjega meseca po severno-vzhodnih predelih Bolgarske so povzročili škodo, cenjeno na 23 milijonov levov.

Podrobnosti o nameravanem atentatu na Mussolinija

Italijanski emigrant je nameraval položiti peklenke stroje v Mussolinijevi palači — Ogorčenje med fašisti

Rim, 7. junija. g. Danes se doznava-jao nadaljne podrobnosti o nameravanem atentatu na italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija: Direkcija italijanske varnostne službe zasleduje vse sledove, da bi identificirala iniciatorje nameravanega napada in morebitne komplice. Kakor je atentator sam priznal, je bil atentat pred časom dogovorjen v inozemstvu. Sbardellotto, ki je 25 let star, je italijanskim oblastem že znan zaradi svojega antifašističnega delovanja kot emisar antifašistične organizacije v Parizu. V zadnjem času je bival v Belgiji, Franciji in v nekaterih srednje-evropskih državah, kjer je bil v stalni zvezi z voditelji italijanske politične emigracije. Ti antifašisti so mu preskrbeli dva peklenka stroja, revolver, švicarski potni list in denarna sredstva za izvedbo atentata. V prvih dneh meseca junija je atentator prekoračil

mejo na Brennerju ter je o priliki garibaldinskih svečanosti odpotoval v Rim. Te svečanosti je atentator smatral za ugodno priliko, da se bo mogel približati Mussoliniju. Prežal je na Mussolinija na kolodvoru Termini, ker je v časopisih čital, da bo Mussolini z drugimi državnimi funkcionarji spremljal Garibaldijeve ostanke od kolodvora na hrib Janiculo. Tudi pri odkritju spomenika, kateremu so prisostvovali italijanska kraljevska dvojica in prestolonaslednik, je bil atentator prisoten. Toda niti enkrat se ni mogel približati Mussoliniju. V soboto je odšel na Piazza Venezia, da prouči teren, ker mu je bilo znano, da bo pred vladno palačo v nedeljo dopoldne defiliralo 15.000 lovcev pred Mussolinijem. Tam so ga tajni agenti aretirali. Policija zatrjuje, da ima že dokaze, da je bil Sbardellotto v tesnih zvezah z italijanskimi emigranti v inozemstvu.

50 let slovenskega županovanja v Ljubljani

„Slovenski Narod“ v boju za enakopravnost slovenščine
Zgodovinske volitve v mestni zbor

Ljubljana, 7. junija. Nič ni kvarilo estetskega čuta nemške občinske uprave, da so sredi mesta tik franciškanskega mostu okoli takratne Lasnikove hiše »žganjarji kakor snopje položali in kakor medvedje renčali«. Prepevanje Lasnikovih žganjarjev ob nedeljah in praznikih se je — kakor poroča Sl. N. — razlagalo od čevljarskega (železnega Hradeckega) pod trančo do mesarskega (zdaj Zmajškega) mostu!

»Nemškutarski obč. zastopniki mislijo, da naj prepevanje Lasnikovih žganjarjev nadomestuje Ljubljaničanom petje — benečanskih gondolierjev. In utegne kdo vprašati, zakaj nam nemškutarski obč. zastop priroči take muzikalne užitke? Enostavno zato, ker je g. Lasnik tudi nemškutarski obč. odbornik.«

In to ljubljansko idilo je pomnoževal še magistratni birič, ki je hodil z bobnom po mestu, se ustavljal vsakih petsto korakov, zabobnal in nato kričel čital zbrani množici: »Erlasse! ali »Kundmachung«. Ko je dočital, je iznovega zabobnal, šel dalje in bobnal in čital. Ne vem za gotovo, a bržčas je bil tudi še aktiven magistratni »petelfuk« (Betelwogt), ki je lovil berače in klateže po mestu in jih gonil v rotovsko »špekhamro« ali »pržono«.

Kako čudovito napreden je bil takratni nemški magistrat, dokazuje brošura »Der Gemeinderat der Landeshauptstadt Ljubljana in der Zeit vom März 1869 bis März 1882«. Brošuro je bil izdal za občinske volitve ljubljanski »Bürger-Comite« in se v nji hvali, da so Nemci v 13 letih svoje delavnosti pomnožili petrolejske svetiljke za celih — 13, torej vsako leto za eno svetiljko, da so v Švicariji napravili stranišče in dva paviljona, pa zgradili šola na Cobjovem gradu in kopališče »Kolezijo«!

Kako moderno vzornost zdravstvene razmere so vladale v Ljubljani pod nemškim županom, pa je najbolj drastično pokazal tifus, ki je izbruhnil v mestni hiši »Tivolio« — Pod turnom. L. 1881. je zbolelo več prebivalcev v tem gradu, med njimi vsa obitelj podpolkovnika B. čegar gospa je celo umrla. Ljubljaničani so se čudili, kako je mogel tifus nastati v poslopju daleč od drugih hiš, sredi parka in pod smrekovim gozdom. Se večja je bila panika, ko je zbolelo za tifusom še 6 gospodov, ki so hodili za jutrkovato mimo gradika v Švicarijo. Začeli so graditi preiskovati in našli vzrok: »vseh 13 let, odkar na rotovžu gospodari nemškutarska »svojata, stranišča v tivolskem gradu niti enkrat niso bila izpraznjena!« (Sl. N. 11. aprila 1882).

Nacionalne in kulturne razmere slovenskega prebivalstva pa so se bile od l. 1876 dalje temeljito izpremenile. V Ljubljani so pri poslednji ljudski štetvi dognali 18.845 oseb, ki govorijo slovenski in le 5658 takih, ki se poslužujejo nemškega občevelnega jezika. Delovanje narodnih društev, slovenskih časopisov, na čelu jim Jos. Jurčičev »Slovenski Narod« pa Fr. Levčev »Ljubljanski Zvon«, predstave slovenskega gledališča, plamteči govori slovenskih in slovanskih poslanecv in državni zbor, neumorna agitacija, a deloma tudi pravičnejša Terafejeva vlada, v kateri je sedel kot justični minister Čeh Prazák, so zbudili ljubljansko meščanstvo na odpor proti nasilnim Nemcem in nemškutarijem. Ker je sam cesar osto obsojil levitarsko ustavovno stranjo in jo obžaloval kot »fakciono (prevratno) opozicijo«, so se upali celo najbolj strahopetni in strebenški ljubljanski Slovenci pokazati — slovensko barvo. Borbenost je prevzela Ljubljaničane, borbenost za enakopravnost slovenščine po vseh solah in uradih in za naravno pravico, da imajo kot ogromna večina mestnega prebivalstva končno zopet slovenskega župana.

Mradi dr. Ivan Tavčar je za Novo leto 1882 napisal v našem listu plamteč uvodnik. Umrla sta pravkar politični vodnik Janez Bleiweis in prvi naš slovenec Jos. Jurčič, a skrčila se je tudi vrsta naših političnih nasprotnikov. »Vendar po političnih naših livačah ne brijie ostra burja, pač pa pihlja gorko vlažni jug. Po dolgej zimi hoče nam nastati tista doba, ki se imenuje pomlad!«

Te pomladi je pričakoval dr. Tavčar iz vedno pogumnejše kazoče se narodne zavednosti slovenskega ljudstva in meščanstva, iz vedno ostrije borbenosti proti nemstvu in nemškutaristvu in iz vedno večje podjetnosti svojih rojakov.

Državno pravičnost je plenilo »Sl. Narod« dan na dan, a naš list ni odnehal ljute napadati viteza Waserja, predsednika nadzodnije v Gradcu in Heinricherja, predsednika sodnije v Celju, ker sta odklanjala slovenske tožbe in izključevala slovenščino s sodnij. Napadal je nemške najvišje sodnike, a tudi nižje, pa sodno uradništvo, celo biriče, ki so odrekli slovenščini vso enakopravnost. In s poslanico je končno dosegel pri ministru Prazáku popoln uspeh: slovenščina je zmagala.

Napadal je ljuto okrajne glavarje, nemške profesorje in nemškutarske učitelje in vsak dan ponavljal: svoboda, enakopravnost, polne pravice zahtevamo.

Lepa, uspešna je bila ta borba naših poslancev in listov: vrnjena je hrbtenico strahopetec, vili železa v najbolj vodeno slovensko kri. Ljubljana je postala radikalno narodna, celo k Rusom in Srbom orijentirana.

In zautila je potreba, da si zgradi Narodni dom kot središče Slovenije in kot bivališče sloven. društev, kot domačija sloven. znanosti, umetnosti in zabavi. Takoj se je začela živa agitacija za prispevke. V najbolj ugodnem duševnem razpoloženju torej, v iskreni borbenosti so bile za 11., 13. in 14. april 1882 raspisane dopolnilne

ne volitve v mestni zbor ljubljanski. Deset obč. odbornikov je bilo treba voliti: 4. v I., po 3 v II. in III. razred. Zdaj je bila Ljubljaničanom zopet dana prilika, da dokažejo politično zavednost in pribore v obč. svetu narodno večino. Konec naj bo paševanju nemške stranke, ki je zasmehovala in zatirala vse, kar je našega, slovenskega, po šolah, uradih in v občini. Brezpravnost Slovencev v Ljubljani se mora nehati.

In vnela se je ljuta volilna borba. Slovenci so bili izvrstno organizirani in so vzdol nasilstvu Nemcem in nemškutarijem siljajo zmagali. Izvoljenih je bilo 8 Slovencev in le še 2 Nemce. Ze 25. aprila je na seji odstopil vladni svetnik Anton Laschan (Lasčan), ki je bil 8 let župan. Korl Deschmann (Dežman, pesnik balade »Proklete grablje«) mu je govoril labodjo pesem za

Solncu in zdravju naproti

Krasen telovadni nastop srednješolske mladine, ki se je izkazala zelo dobro

Ljubljana, 7. junija.

Da je treba posvečati mladini kot stebur bodočih generacij vso pažnjo in skrb ter skrbeti predvsem za njeno zdravje, to spoznanje prodira tudi pri nas čedalje bolj. Sicer so tudi doslej gojili telovadbo po naših solah, brez katere si ne moremo misliti fizične kulture in zdrave mladine zlasti v mestih, kjer pogrešajo skoraj vedno zaprti otroci najbolj solca in zraka ter gibanja — vendar ni bila ta telovadba tako smotrna kot je posled fizična vzgoja mladine, odkar je bilo ustanovljeno ministrstvo za telesno vzgojo. Telesna vzgoja je posled sestavni del splošne vzgoje mladine, kar je povsem pravilno. Šola ne sme vzgajati le učenjakov z nerazvito telesno konstrukcijo, s tennimi prsi in skriviljeno hrbtenico. Telesno zdravje je podlaga duhovnega.

Včeraj so bili po vsej državi javni telovadni nastopi srednješolske mladine. Tudi v Ljubljani je nastopil naš inteligenčni naraščaj v naravnost impozantnem številu na letnem telovadšču ljubljanskega Sokola. Tudi udeležba občinstva je bila lepa, čeprav je bila širša javnost poučena o tem nastopu skoraj samo po dijaštvu samem tako, da je bilo največ udeležencev svojcev nastopajočih.

Dijaki so se nastopa zelo veselili, če tudi so se pripravljali nanj samo nekaj tednov. Treba je bilo žrtve in truda na obeh straneh: potruditi so se morali telovadni učitelji in njihovi učenci, zlasti še, ker je telovadba na teden samo po dve uri.

Telovadišče so obkrožale številne zastave ter ustvarjale praznično obeležje. Bil je pa v resnici lep praznik, ki ga je še povzdignila številna udeležba odličnih predstavnikov javnosti, oblasti in kulturnih ustanov; med njimi so bili g. g.: podban dr. Pirkmajer, senator Ivan Hribar, prosvetni načelnik Mazl, ministrski odposlanec na naših srednjih solah (ki so predsedniki komisij pri maturah) in sicer izvenljubljanska prof. Frovinac, odposlanec na ženski gimnaziji, kn. Uroš Džonič, upravnik univerzitetne knjižnice v Beogradu (min. odposlanec H. realne gim.), poleg prosvetnega načelnika Mazija, ki je tudi odposlanec, je bil prisoten še kot ministrski odposlanec dr. Pipenbacher; SKJ sta zastopala podstarosta SKJ E. Gangl in savezni načelnik Bajželj, prisostvoval je tudi ravnatelj OUZD dr. J. Bohinjec in ravnatelj srednjih sol, Jug, dr. Lončar, dr. Dokler in dr. Orel, opazili smo tudi univ. prof. dr. Prijatelj, predsednika RK dr. Fetiha, starosta Sokola II. dr. Šubica in celo vrsto srednješolskih profesorjev.

Vojaška godba je zaigrala sokolsko koračnico, ko je prikorakalo na zletišče pet oddekov dečkov iz nižjih razredov; koračniki so strumno v šestrostopih s telovadnimi učitelji. Vsak oddelek je šel po 108 dečkov, ki so bili oblečeni v črne telovadne hlače in bele srajce, bilo jih je torej 540. Koračniki so kot rutinirani telovadci, osvojili so si takoj gledalce, da so jih sprejeli z živahnim odobravanjem. In disceplinirani so ti dečki, da jih moraš občudovati. Ko so se gladko in naglo razvrstili v telovadne vrste, so na signal poveljnika prof. Zozaka, ki je stal na poveljniškem stolpu, začeli telovaditi s palicami, po vojaško strumno ter skladno, da so se gledalci čudili od trenutka do trenutka čedalje bolj. Nedvomno ni nihče pričakoval tako resne izvedbe. Tudi sestop je bil gladok. Ponosno so koračali dečki mimo tribune, kjer so pozdravljali njihov nastop odlični gledalci, in obrabi so jim žareli v veselju, da so se izkazali tako dobro. Zavedali so se, da niso zagrešili niti enega giba in da so bile vrste vzorno krute. Odobravanje je bilo res zasluženo.

Tudi dijakinj je v Ljubljani mnogo, 240 jih je nastopilo in so prav tako vnele za telovadbo kot fantje, saj so polne prekipeljavajočih življenskih sil. Oblečene so bile v bele bluze in modra krila. Prikorakale so na telovadišče v četverstopih v petih oddekih brez vodnje. Lahkotno in skladno so koračale in se gladko strnile ter razvrstile. Izvajale so slikovite proste vaje v umerjenem, skoraj počasnem ritmu. Gibi so bili mehki, valujoči, zato izvajanje mehko žensko ter povsem primerno značaju teh vaj, ki so bile po svoje lepe in zaradi tega niso zaočistale po izvedbi za vajami dečkov.

Ze krepki fantje, nekaj med njimi je že korenjakov, so dijaki, ki so nastopili v

slovo in obč. svet je Laschana še izvolil za častnega meščana. Na seji 29. aprila je bil izvoljen za župana Peter Grasselli.

Obč. svet je šel 30. moč, prisotnih jih je bilo 28, ker je med tem obč. odbornik prof. Chorinsky odstopil in je Laschan odšel na dopust »zaradi bolezni«. Voliti so morali trikrat: prvič in drugi je prejel Grasselli 15, Nemec Aleks. Dreč pa 11 glasov, a dva glasova sta odpadla na L. Bürgerja in podžupana F. Fortunio; tretjič sta prejela Grasselli zopet 15 in Dreč 11 glasov, dve listka pa sta bila prazna. Tako je bil Grasselli izvoljen za absolutno večino in je volitev sprejel, ako je potrdi cesar. Dne 20. maja je dospelo potrdilo, in odlej so bili zapisniki sej obč. sveta slovenski, a že 31. maja je obč. svet sprejel predlog obč. svetovaleca dr. Valentina Zarnika:

»Poleg varovanja popolne enakopravnosti se naloženo proglasi slovenski jezik za uradni jezik ljubljanskega magistrata.«

Tako se je začela pred 50 leti res narodna pomlad na našem magistratu, nova doba; vseh 50 let doslej smo ohranili slovenske župane, slovensko večino obč. sveta in sloven. uradni jezik. Le med vojno je prišlo v obč. svet zopet nekaj Nemcev, ki pa so z vojno izginili.

Fr. G.

višjem oddelku. Kot vojaki so prikorakali čvrsto in ponosno na telovadišče v šestih oddekih v četverstopih, bilo jih je 360. Nastopili so s težkimi prostimi vajami; izvedba je bila v splošnem dobra, vendar ne tako izvrstna kot nižjega oddelka. V drugem delu so nekateri zaostali za dva takta, toda kmalu so zopet dosegli skladnost in so bile vaje gladko zaključene. Druga vaja je pa bila povsem skladna.

Kritični dečki nižjega oddelka, ki so že opravili svojo nalogo, so vzpodbujali tovaršje z grajo, kar pa telovadečih ni zmedlo in so se dobro odrezali kljub vsem težkostem. Popustil ni niti deček, ki so mu hotele utiti hlače na vsak način; vztrajal je junaksko do konca in celo pazil, da bi ne izpustil niti enega giba, čeprav so tudi hlače hotele izkormistiti vsako priliko. Bil je torej posrečen nastop tudi višjega oddelka.

Dijaki pa ne znajo le prostih vaj, preizkušali so svojo spretnost tudi na telovadnem orodju, na bradli, drogju, konju, krogih, skakali so s palico in z zaletom, dekleta so se igrala z žogo, pozneje so pa tudi pokazala, da poznajo celo vrsto pestrih, lepih iger, ki so najboljše razvedrilo po napornem učenju.

Končni nastop pri odbojki je pa bila prava sportna senzacija za sportno dijaštvo, ki se je zgnilo tesno okrog igrišča. Igra je bila zelo lepa, sodnik je bil dober. Vzpodbujalcev ni manjkalo ne za eno in ne za drugo stran, vendar pa ni bilo tišega surovega krčkanja, ki bi se ne smelo imenovati sportno. Bilo je vse dostojno, vredno dijakov.

Pri odbojki so se borili za lepo prehodno darilo banovine, kip, ki ga zmagovalci izročijo ravnatelju svoje šole v varstvo. Zmagala je realka z visoko zmago 16 : 4.

Skratka: celoten vtis je, da se je naše dijaštvo na svoji javni telovadbi izkazalo častno in da je nastopilo z vso verno, raduho se, da se ji ne krati več pravica gibanja pod milim nebom, temveč da je zdaj skrbeti za njihov zdrav telesni razvoj — dolžnost.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Torek, 7. junija: Produkcija operne šole državnega konservatorija.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek, 7. junija: Zaprtlo.
Sreda, 8. junija: Rusalka. Red B.
Četrtek, 9. junija: Mala Floramya. Red C.
Petek, 10. junija: Simfonični koncert v Unionu.

Dvočakova opera Rusalka se poje v ljubljanski operi v sredo dne 8. t. m. z g. Josipom Križajem v vlogi povodnega moža.

Gospod Josip Križaj poje v sredo dne 8. t. m. vlogo povodnega moža v Dvočakovi operi Rusalka. Ostala zasedba posameznih vlog kakor pri premijeri. Opero dirigira kapelnik štritar, režija je Kreftova. Predstava se vrši za red B.

Mala Floramya. Opereta, ki je tudi v Ljubljani postala takoj popularna, se ponovi v četrtek 9. t. m. za red C. Zasedba ista kakor pri vseh dosedanjih vpriporitvah. Opereto dirigira kapelnik dr. Švara, režija je Zupanova.

Prodane novice. Opozarjamo, da bosta samo dve predstavi Prodane novice na prostem v Tivolskem parku in sicer v soboto dne 11. ter v nedeljo dne 12. t. m. Sobotna predstava začne ob pol 5. uri, nedeljska pa ob 3. uri popoldne. Prav poseben še opozarjamo zunanje posetnike veselejše, da si ogledajo predstavo Prodane novice, ki bo izredno interesantna in v vsakem pogledu popolnoma uspešna. Akustika je v tem delu Tivolskega parka naravnost izvrstna. Sedeži bodo od četrtega dalje v predprodaji pri dnevi blagajni in operi. Zunanji posetniki naj naroče sedeže po dopisnicah. Natančne cene in vrstni red sedežev javimo.

S SLUŽKINJAMI JE KRIŽ

— S služkinjami je pa res križ! Naša skuha vsako jajce trdo.

— Pri nas pa nobena tako dolgo ne vzdrži, da bi se jajce skuhalo.

Moderno

— Nikar ne plakaj, dečko. Kako ti je ime in kje stanuješ?

— Ne vem, šele predvčerajšnjim smo se preselili, včeraj se je pa moja mati znova poročila.

Star vodotoč v Križevniški ulici

Pri urejanju kanala so naleteli na jarek, ki po njem teče čista voda

Ljubljana, 7. junija.

V Križevniški ulici urejajo kanal, da je polovica ulice zasute s prstjo, kamenjem ter opeko in je hoja po ozki ulici mogoča le po enem hodniku. Opeka pa ni sama navadna zidna opeka, temveč je med njo marsikak kos, ki je glasilan, pa tudi kvadratna opeka je vmes, s kakoršno so naši predniki tiakovali veže in kuhinje ter hodnike. Izpod hiše št. 5 vodi kakih 60 cm globoko v izkopani jarek 40 cm visok in toliko širok s staro opeko obzidan kanal, ki po njem teče popolnoma čista voda. Dosedaj se je odtekala po kanalu, a v hiši onstran št. 5 so tudi vedno imeli vodo v kleti. Delavci sodijo, da je ta voda prihajala iz zamašenega hišnega kanala, več se pa za to vodo v Križevniški ulici ni nikdo zanimal.

Kanale zidamo v Ljubljani v večjem obsegu šele, odkar je mesto v slovenskih rokah, vendar imamo pa predvsem v Gradišču tudi še kanale, ki smo jih podedovali po stari Emoni. Seveda so bili pa emonski kanali tudi izpeljani v Ljubljano in zato nahajamo njih ostanke tudi še na vsem prostoru med Gradiščem in Ljubljano. O srednjeveških kanalih ni mogoče govoriti, ker v teh temnih časih zatajevanja mesa, ljudje prav za prav niso smeli skrbeti za snago, a tudi pozneje so se je le s težavo privadili, saj vemo, da so naši stari preprosti in brunni ljudje smatrali kopanje še za opravke, ki kolikorotoliko greši, proti sramežljivosti in čistosti ter je zato takorekoč greh. V minulih stoletjih so se kopali v Ljubljani le bogati ljudje, predvsem korarji, ki so imeli svoje kopališče, drugo malo kopališče so pa imeli padarji, ki so v kopeli puščali kri. Šele 1776 smo na Jeku pri »Bahabirtu«, torej v sedanjih Trtnikovi hiši na oglu Cerkvene ulice in Trnovskega pristani, dobili prvo javno kopališče z 8 kadmij, kjer je bilo za kopalec pripravljeno tudi perilo. Ker torej kopalnih sob še pred sto leti ni bilo, pomije so pa izlivali na ulico, kjer so smeti in nesnago izpirale plohe in nalivi, nam tudi kanalov ni bilo treba. Nekaj bogatih plemiških hiš blizu Ljubljane je morda imelo tudi že v XVII. ali XVIII. stoletju kratke hišne kanale, vendar pa tega nikdo ne more trditi z gotovostjo.

Zanimiva tekma

V programu kmečko-mladinskega praznika, ki ga priredi »Zveza kmečkih fantov in deklet« v Ljubljani 12. t. m. popoldne v št. Vidu, je določena prav posebna točka — tekma koscev-skricev. V tej tekmi tekmujejo predvsem solani inteligenti in drugi poklici, ki se ne bavijo s kmetijskim delom. Med njimi je prav gotovo mnogo takih, ki so izšli iz kmetijskih domov, kjer so v svojih mladih letih opravljali kmečko delo. Še danes jim je gotovo drag spomin na te dni, posebno veselje jim vzbuja spomin na čase, ko so kot kosci v zgodnjih jutranjih urah »podirali« travo in jim je svetila luna kot »fantovsko solnce«. Nanje se obrača »Zveza kmečkih fantov in deklet« ter jih vljudo vabi, da se te tekme udeležijo kot tekmovalci. Prijave je pošiljati pisмено najkasneje do sobote, 11. t. m., oziroma telefonsko uradnoštvu »Kmečkega lista«, tel. 32—59.

Velesajem se lepo razvija

Ljubljana, 7. junija.

Ze prvi dnevi letošnjega velesajma so pokazali, da bo uspeh navzlic težkim gospodarskim razmeram tako glede poseta, kakor glede kupčij zadovoljiv. Zanimivo je, da niti prejšnja leta, ko smo živeli še v dokaj ugodnih in urejenih razmerah, poset velesajma ni bil tako velik, kakor letos. Sklepajo se že večje in manjše kupčije, zlasti v pohištvo, preprogah, plinskih štedilnikih in raznih predmetih domačih proizvodnje, ki smo jih morali doslej uvažati iz inozemstva. Veliko je zanimanje za domače harmonike, roloje ter žgane slikarske spominke. Pozna se, da hočejo ljudje spraviti denar v blago, seveda kolikor in če ga imajo.

Včeraj je bil poset za delavnico zelo dober, kar je tudi razumljivo, ker je bila vstopnina znižana in so prišli mnogi, ki bi sicer ne mogli. Na velesajem so začeli prihajati že tudi šole in mladina z velikim zanimanjem ogleduje blago po paviljonih. Opozarjamo šolska vodstva, naj v čim večjem številu organizirajo ogled velesajma, ki je gotovo za mladino močan vzgojni činitelj. Danes dopoldne je sicer v presledkih rosih dež, vendar so pa ljudje vse dopoldne prihajali na sejmišče. Večji bo seveda poset popoldne.

Na velesajmu pred paviljonom J se ustavlja nebroj občinstva, ki gleda razstavljene različne izdelke znane tovarne »Tribuna«. Razstavila je najnovejše modele dirkalnih sportnih in turnih dvokoles, najlepše modele otroških sportnih in luksuznih vozčkov francoskega in angleškega modela, nadalje igrače vozčke, skiro, triciklje, holenderje, vrtno stole ter vrtno stole na kolesih za bolnike, triciklje za prevažanje blaga in najnovejše triciklje za prevoz mleka. Trdka je znana po svojih solidnih in lepih izdelkih širom naše države kakor tudi v inozemstvu. Cenjeno občinstvo naj ne zamudi prilike ogledati si izdelke naše domače tovarne ter upoštevati njene konkurenčne cene.

Prospekti ter ceniki so brezplačno na razpolago pri »Tribuna« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 7. junija, katoličanski Robert, Bogomil; pravoslavni: 25. maja.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Štadla tajnost.

Kino Ideal: Zaprtlo.

»V kraljestvu Zlatorog« v veliki dvorani Uniona ob 18. in 21.

III. produkcija operne šole državnega konservatorija v drami.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Leusček, Resljeva cesta 1; Bohinec, Rimska cesta 24, in dr. Kmet, Dunaška cesta 41.

Aforizmi

Vsa zgodovina človeštva je triumf nemnosti.

Sedanost bi morala vedno služiti bodočnosti, ker so pa v vseh dobah ljudje pozabljali zaradi sebe na bodočnost, je sedanost tako zlastna.

Človek je čudno blago; ko je že desetokrat prodano, ga lahko še vedno prekupiš.

Če ne prisilimo časa, da nam služi, prisili on nas, da utonemo v njem. Čas ni samo galanten, temveč tudi rabijski; na eni strani čeli rane, da lahko seka na drugi nove.

Mnogi mislijo, da je vseeno, kar počno na svetu ter puščajo vse v nemar; seveda ne morejo razumeti, da je baš ta njihova pasivnost kriva, da ni boljše.

Metafizika nam najbolj prepričljivo dokazuje, da ima človek bujno domišljijo.

V vseh dobah je bil najčastnejši poklic slepiti ljudi, najsvetejša dolžnost ljudi je pa bila, da so se pustili slepiti.

Nekadaj je dejal filozof, da ve, da ničesar ne ve, dandanes pa vtepajo v glave ljudem, da ničesar ne vedo, ker ne smejo ničesar razumeti.

Stara modrost je, da zlo rodi zlo, nasilje pa nasilje, vendar še vedno hočejo odpraviti zlo z zlom in učiti laž v imenu resnice.

O stvareh, o katerih imajo ljudje nejasne pojme, se največje prepirajo. Zato se tudi toliko prepirajo o kulturi.

Ljubezen do bližnjega je bila vedno »nerentabilna«, pač pa je bilo včasih dobičkanosno propagirati to ljubezen.

Nekateri »umetniki« se udeležujejo predvsem le zaradi svojih imen, da se lahko podpisujejo na svoja dela in nedela.

Rimljani so dejali, da je človek človeku volk; dandanes bi to definicijo nedvomno spremenili, ker se je človek razvil tako, da je po svoji sebičnosti podooben krulčič domači živali.

A. G.

Mie d' Aghonne:

48

Dustolovke

Roman

— Zdaj mi pa ostane še nekaj denarja, ki ti ga dam, stara. — je pripomnil Roger. — Bila si moja dobra vila in hočem te nagraditi po zaslugi.

— O, dragi moj dečko! — je vzklila stara čarovnica. — Torej si preoblečen princ?

— Bogme, princ pa res nisem! — je odgovoril Roger; — toda ta dobri Antonin mi je storil veliko uslugo. In ker se moram za njo zahvaliti v prvi vrsti vam, sem vam dal denar, kar mi ga je še ostalo. Zdaj pa zbogom.

— Na svidenje, — je odgovorila starka. — Ko zveš, kako je s starim, boš zadovoljen.

Starka se je vračala v slepo ulico hitro, kar so jo nesle stare noge.

— No, kaj pa oni drugi? — je vprašal Samec, ko je stopila v krčmo.

— Ima opravke drugje, — je odgovorila starka in pomežiknila Antoninu. — Dal mi je toliko, da bom lahko poravnala krčmarjev račun.

XV.

Borba z usodo.

Zaprta v sobi, kjer je bilo vse pohištvo pritrjeno k stenam in čije okna so bila zamrežena, se je Maurice neprestano vpraševal, da-li je Georgetta soodgovorna za zločin, ki so ga bili storili na njem.

O tem žal ni bilo nobenega dvoma. Njegov paznik je zabeležil: Ne spi, neprestano se razburja, večkrat ga obide slabost. Zdravnik je to prečital in odredil: Eno prho zjutraj, drugo pred obedom.

Maurice se je vračal iz kopei, kamor so ga bili odvlekli pazniki na zdravnikovo odredbo.

Razmišljal je o groznem položaju, ki iz njega ni videl nobenega izhoda. Napeti je moral vse sile in vso svojo voljo, da ni izgubil ravnotežja. Vedel je dobro, da mora ohraniti mirno kri, sicer bodo njegovi sovražniki triumfirali.

Zanašal se je tudi v polni meri na notarja Dubertina, da mu bo pomagal zbrati in doprinesti dokaze, da je zdrav. Edino tako bi se lahko osvobodil.

Prosil je paznika, naj mu prinese papir, pero in črnilo, češ, da mora napisati več pisem.

Paznik je hitel povedati zdravniku, kaj bi rad pacient.

— Kar dajte mu, kar želi. Njegova pisma nam morda omogočijo spoznati, katere vrste blaznosti je zapadel.

Paznik se je vrnil s papirjem, peresom in črnilom.

Maurice je napisal pismo notarju Dubertinu:

»Dragi prijatelj!

Zdaj šele vidim, kako prav ste imeli, da niste zaupali gotovim ljudem, ki jih morem imenovati, da bi jim moje pismo ne moglo služiti za orožje proti meni. Zaprta sem v norišnici in prosim vas, da si izposlujete dovoljenje in me posetite. Če morete, pošljite sem cizeretskega zdravnika, ki me je skoraj vzgajal in ki najbolje ve, da sem zdrav.

Pridite čim prej k meni, dragi prijatelj. Govoriti moram z vami o marsičem in čim prej dobite dovoljenje čim prej pridete k meni, tem bolje bo.

Jaz sam ne morem ničesar ukreniti. S pomočjo prijatelja kakršne ste vi, se bo pa dalo vse doseči.

Iskreno vas pozdravlja

Maurice grof de Cizeret.

Na koncu pisma je napisal grof naslov poročila, ki je bil v nji zaprt. Potem je poklical iz sosedne celice paznika in mu dejal:

— Prijatelj, ali bi hoteli odposlati tole pismo? Vem, da brez zdravnikovega dovoljenja nobena stvar ne sme oditi. Izročite zdravniku moje nezapečeno pismo. Odnesti ga bo treba na Elizejska polja, k meni na dom. Notar Dubertin je gotovo še tam. In njemu je treba izročiti to pismo. Če je pa že odpotoval v Limousin, oddajte pismo na pošto s temle naslovom.

In Maurice je napisal na listek naslov notarija Dubertina v Limousinu.

Ko je odbila ura dvanajst, je napočil trenutek druge prhe. Zopet so prišli krepki možje v celico grofa de Cizereta in zopet je dejal grof mirno:

— Kaj me hočete že zopet mučiti s to nesrečno prho? Ne približujte se mi, odveč je začeti kruto komedijo. Sam pojdem. Postava je taka, kdo bi se upiral.

Pazniki niso vztrajali na tem, ni bilo treba kruto ravnati. Grof je moral pod prho, ker je bil zdravnik tako odredil. In uklonil se je temu novemu nasilju s trdno voljo, ki je bila rezultat njegovega razmišljanja zjutraj in ponoči.

V svojo celico se je vrnil tako mirno, kakor je bil odšel iz nje; legel je na posteljo in skril glavo v blaznico, da bi se segrela.

Potem je sedel za mizo in mirno pojedel, kar so mu bili prinesli. Po obedu se je zopet lotil dela.

Zdravnik je našel svojega pacienta v zelo dobrem stanju. Prhe so delale čudeže.

— Evo enega, ki ga bomo rešili, — je zamrmral. — Mislim, da ga bomo lahko kmalu poslali domov.

— Je bilo moje pismo odposlano, gospod doktor? — je vprašal grof de Cizeret.

— Takoj, čim ste mi ga poslali. Sluga, ki ga je odnesel, se pa še ni vrnil.

Kmalu po obedu je paznik sporočil grofu, da je odšel notar Dubertin prejšnjega dne zjutraj z doma in da se še ni

vrnil v svoje stanovanje, kjer ima prtljago.

— To je pa zelo čudno, — je dejal Maurice. — Čudim se, da je moj prijatelj tako naglo odpotoval in da se ni nič oglašil.

— Skrbim me, — je dejal grof zvečer zdravniku. Stari prijatelj, ki sem mu pisal pismo, je menda bolan. Če se mu ni kaj pripetilo. Če bi bilo vse v redu, bi bil gotovo prišel k meni. Bil bi vam torej zelo hvaležen, gospod doktor, če bi se informirali na mojem domu in na mojem posestvu, kaj je z notarjem Dubertinom. Če se je mojemu staremu prijatelju pripetila nesreča, prosim, da me o tem takoj obvestite. Na tem mi je mnogo lažje in zato vas tako nujno prosim.

Zdravnika je presenetil bolnikov mir in razsodnost. Obljubil je, da bo poizvedel, kaj je z notarjem in izpolnil je obljubo. Šlo mu je za to, da pomiri bolnika.

Naslednjega dne bi se moralo vršiti posvetovanje zdravnikov.

Gospa de Marillac se je bala tega posvetovanja, vendar ga je pa morala sama zahtevati.

Razmišljala je, kako bi Maurice razdražila in razjezila. Zdravnik bi ga moral najti razburjenega in potrditi, da je res blazen.

— E kaj! — je dejala gospa de Marillac. — Sama pojdem k njemu in poskrbim, da se bo pošteno razburil. Da to bo najbolje.

In res se je napotila v norišnico; zgledala se je pri ravnatelju.

— No, kako se počuti ta ubogi mož? — je vprašala. — Je še vedno miren...

— Nobenih napadov, nobene krize? ... Ali bi smela k njemu? ... O, nikar ne vračate moje prošnje!

— Ljubše bi mi bilo, če bi do prihoda psihiatrov nihče ne motil bolnika, — je odgovoril zdravnik. Toda vi spadate v rodbino, vi ste mu zelo naklonjeni. Vendar pa ostane paznik blizu, če bi vam pretila nevarnost.

— Hvala, gospod, zadostuje mi, če ostane paznik blizu.

Vrata Mauriceve sobe so se odprla in paznik se je umaknil Georgettini materi, da je lahko vstopila.

— Ljubi zet, — je dejala tašča z mehanim glasom, mislila sem, da boste medoj obiska veselji zato ga nisem hotela več odlašati.

Maurice se je naglo obrnil.

— Izgubite se, izginite! — je zakričal. — So kraji, kjer imajo ljudje pravico trpeti sami. Taka krajca sta bolnica in ječa. Vi ste podla ženska. Poberite se in ne pridite mi več pred oči!

Gospa de Marillac je pa odgovorila s še slajšim glasom:

— Pomirite se, dragi Maurice, nikar se ne razburjajte, da ne bo trpele vaše zdravje. Glejte, prinašam vam pozdrave od Georgette...

Zvezda otvori svetovno razstavo

Zvezda Arcturus, oddaljena od nas 40 svetlobnih let, bo prižgala luči razstave

Chicaška razstava »Stoletje napredka« ki bo prirejena prihodnje leto, bo v marsikaterem pogledu moderno čudo sveta. Američani so radi originalni in tako hočejo tudi svojo svetovno razstavo otvoriti na originalen način. Lahko bi jo otvoril prezident s tem, da bi pritisnil na električni gumb, toda to bi zadostovalo po mnenju Američanov za razstavo leta 1893, ne pa za leto 1933, ko je treba pokazati, da živimo res v modernih časih. Ni še znano, kdo bo prihodnje leto prezident, gotovo je pa, da bo prepuščena otvoritev razstave še nečemu višjemu, in sicer svetlobi zvezd. Svetovno razstavo v Chicagu otvori namreč učinek žarkov, ki jih pošilja na zemljo zvezde.

V ta namen je bila po poročilih ameriških listov določena zvezda Arcturus, oddaljena od naše zemlje 40 svetlobnih let. Zakaj so izbrali baš to zvezdo? Zato, ker je njena svetloba, ki pada prihodnje leto na Chicagu, zapustila zvezdo že l. 1893, ko je bila v Chicagu tako zvana Kolumbijska razstava. Svetloba Arctura pade na fotoelektrično kamero skozi ogromen teleskop v jekelski zvezdarni pri Williamovem zalivu v državi Wisconsin. Iz fotoelektrične kamere pojde električna »pobuda« v Chicagu, kjer zažare vse luči na razstavi in s tem

bo razstava »Stoletje napredka« svečano otvorena.

Ameriški listi poročajo, da bo razstava v Chicagu prava glorifikacija »plinskih cistern in kovinskih monstroznosti«. Na razstavi bodo strahotna ogrođa jeklenih kubističnih nestvorov, ki pa bodo vendar po svoji modernosti prekrasni. Če Američani sami priznavajo, da je iznajdljivost tehnikov prekoslala celo njihovo lastno fantazijo, moramo pač verjeti, da pripravljajo za razstavo nekaj česar svet še ni videl.

Cesto slišimo v šali, da bodo ljudem v stoletju avtomobilizma noge počasi okrnile, ker jih itak ne rabijo. Razstava v Chicagu bo pa pokazala svetu, da to ni samo šala. Ljudem po ogromnem razstavnem prostoru sploh ne bo treba hoditi. Poedina nadstropja bodo zvezana med seboj z velikimi, večinoma kritimi rampami. Posetnik bo sedel udobno v naslanjač, ki se bo avtomatično premikal. Tako si bo ogledal razstavo od nadstropja do nadstropja in naslanjač ga popelje tudi v stranska poslopja. Američani računajo, da bo posejeto razstavo vsak dan najmanj en milijon ljudi. Na razstavišču bo tudi do najmanjših podrobnosti konstruirana stara trdnjava Dearborn, ki so jo leta 1912 razdejali Indijanci.

Al Caponov konec

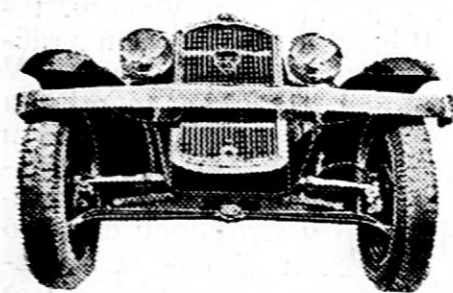
Al Capone, slavní kralj ameriških banditov, je doživel v svoji presenetljivi razbojniški karieri težko razočaranje. Ko je bil njegov vzklíc po obsodbi na 11 let težke ječe zavrnjen, je bila to zanj glavna katastrofa, ki se ji je pridružila še smola, da je moral nastopiti kaznen v znani strogi kaznilnici v Atlanti. Še med prevozom v Atlanto je bil Al Capone odličen zločinec, bil je še vedno predmet pozornosti ameriških novinarjev in fotografov, ki so se še vedno kar pulili za osební razgovor z njim. Komaj je pa prestopil prag kaznilnice, se je izpremenil v navadno številko. In to je razbojnika zelo potrkalo. Misli si je, da bo svečano sprejet in zato je bil tembolj presenečen, ko so ga vtaknili brez vsakih ceremonij med druge zločince.

Upravnik kaznilnice je opisal novinarjem Al Caponov prihod. S klobukom v roki in kovčgom pred seboj je čakal tolovaj v predsobi pisarne in postal je vedno nemirnejši. Kar so se vrata odprla in paznik mu je pokimal, naj

vstopi. Slekli so ga, stehali, izmerili, mu obrili glavo, oblekli jetniško obleko brez srajce ter mu prišli na jopč številko 40-886, potem so ga pa poslali v celico. Še med potjo v ječo se je z vinarji šalil, češ, da je za težko delo v kaznilnici prelahak, za lahko pa pretežak. Kmalu je pa lupil v kaznilniški kuhinji krompir in izkazalo se je, da za to delo ni niti pretežak, niti prelahak.

Ogromen stadion v Moskvi

Moskovski listi poročajo, da je sovjetska vlada sklenila proslaviti prihodnje leto 15letnico ustanovitve zveze sovjetskih republik in sicer zelo svečano. Proslava bo združena z veliko mednarodno svečanostjo komunističnih sportnikov in telovadnih organizacij. V ta namen bo potreben ogromen stadion, ki so ga že začeli graditi. Na stadionu bo prostora za 150.000 gledalcev. Imenoval se bo stadion sovjetske zveze in bo največji v Evropi. Samo Chicagu ima še večji stadion, kajti na njem je prostora za 165.000 gledalcev.

O. ŽUŽEK, LJUBLJANA

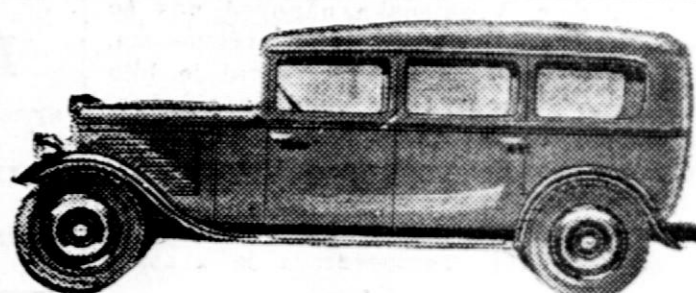
Tavčarjeva ulica 11

generalno zastopstvo

Peugeot avtomobilov

V Vašem lastnem interesu si oglejte pred nakupom avtomobila svetovnoznane 4- in 6-sedežne osebnostne ter tovorne 30 HP PEUGEOT AVTOMOBILE brez in z nihalnimi osmi, tipe 201, kateri porabijo najmanj goriva pri najnižji nabavni ceni ter Vam vršijo skozi leta najtežjo službo na slabih cestah. — Najnižji avtomobilski davek vsled ugodne teže. 7346

Dokaz temu je dejstvo, da se kupuje danes največ avtomobilov PEUGEOT 201. Prepričajte se z neobvezno poizkusno vožnjo!

ROK BERLIČ

strojno mizarstvo

Zapuže št. 22, št. Vid nad Ljubljano

Oglejte si na velesejmu paviljon E 2-10 (vhod desno)

Razpis

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje

oddajo slikarskih, plesarskih, parketnih, steklarskih, pozlatarskih, kamnoseških ter pečarskih in keramičnih del

za nebotičnik v Ljubljani. Načrti, proračun ter gradbeni pogoji se dobijo pri podpisnem zavodu od 7. junija dalje med uradnimi urami za 20 Din.

Pravilno sestavljene ponudbe je vložiti v zapečatenem ovoju s tozadevnim napisom do 17. junija 1932, 12. ure dopoldne, pri podpisnem zavodu.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Večja množina

makulaturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas 5 par.

PRODAJA

LEPO KRAVO

čistokrvno montafonsko — po 2 teletu, ki ima dnevno 19 l mleka, z rodovnico, proda Souvan, Volčji potok, Radomlje. 2333

POZOR!

Dobro idoča trgovina mešanega blaga, z lesno trgovino, na periferiji Maribora naproda. — Vprašati samo predpoldne na stojnici Ane Kresnik, Maribor, Glavni trg. 2299

STANOVANJA

SOBO

z 2 posteljami oddam z domačo hrano čez sezono za osebo dnevno 25.30 Din. Letoviščarski kraj in gorski zrak. Ponudbe na Ciril Gasperin, Begunje pri Lescah. 2324

STANOVANJE

2-3 sob, kuhinje in pritiklin, išče solidna stranka. Vselitev 1. avgusta. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod Suho stanovanje 2331.

LETOVIŠČARJU

na Bledu se poceni odda meblovana soba z dvema posteljami. Vpraša se Jerica Ažman, Bled I, Krekova c. 88.

STANOVANJE

sobe kabineta, kuhinje, predsobe in vseh pritiklin, v novi hiši, oddam takoj v Spodnji šiški, Železniška kolonija št. 49. 2298

RAZNO

NOGAVICE

damske svilene, perilo SRAJCE

LJUDEVIT GLUHAR

Gospodstvska 16 (pri Levu) 56 T

ČEVLJI

NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 4 (nasproti opere).

FURNIR

potrebujete, ako hočete izdelati moderno pohištvo. Naj Vas ne skrbi, kje bi ga dobili. Oglejte si zalogo v domači tovarni — Ivan Zakotnik, Ljubljana, Kobaridska ulica 45 (za Bežigradom). 2319

Najcenejši nakup!

KONFECIJA — MODA ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra c. 14 22/T

Tednik »ZARAVNI LIST«

z gratis slikarsko galerijo v formatu razglednic. Strazišče. — Posamezna številka samo Din 1.— Zahtevajte brezplačno ogledne številke! 37/T

PRIJETNE POČITNICE

milo subalpinski podnebje, morska višina 550 metrov, krasni izprehodi in ture, brez prahu in megle, gozdna okolica, prvovrstna oskrba. Predsezonske cene 35—40 Din, sezonske 45—50 Din. — Posvetilo Pirkehof, Kotlje pri Guštanju, dravsko banovina. 2296

Lastni izdelki, specialno ročno brušenje uhanov, koljejev in brož.

Oglejte si mojo bogato zalogo na velesejmu, paviljon »H«, štev. koje 297.

JAROSLAV LINKA,

DALIMENICE štev. 102, TURNOV, ČSR

GAJEV HRAM

vsak dan sveže morske ribe ter prvovrstna splošna vina. Se priporočava L. M. Rebec.

NAROČAJTE ČEVLJE

po meri pri Peterlehu, Novi trg-Breg št. 1. 60/T

ŽIMA!

Kdor želi kupiti žimo, si jo lahko ogleda na velesejmu, paviljon »E« v zunanji prostori. Žima bo jako lepa in dolga in zajamčena. Cena znižana. Se priporoča za obilni obisk. — Stanko Remic, predilnica žime, Ljubno ob Savinji. 2006

VALLET EXPRES,

ŠMARTINSKA CESTA ŠT. 24. Zavod za brzotkanje, kemično čiščenje in renoviranje garderobe — naznanja cenj. občinstvu, da je otvoril na SV. PETRA CESTI 51 (klobučarna Pajk) svojo sprejemnico. Isto tako se sprejema v trafiki v Florijanski ulici štev. 12. Likanje obleke Din 16.—, kemično čiščenje Din 55.—, obrabljen z moderniziranjem dinarjev 280.—, Izvršba v 24 urah. Na dopis se pošlje iskati. 2180

SLUŽBE

BRIVSKEGA VAJENCA

ali praktika proti plači sprejme takoj Simonišek, brivec, Celje, Mariborska cesta. 2337

NEPREMIČNINE

VISOKOPRITLČNO HIŠO

100 m², z vodovodom električno razsvetljavo, gospodarskim poslopjem in 2500 m² zemlje, na prometnem kraju poleg državne ceste proda Ana Kobe, Novo mesto, Zagrebška cesta 11. 2300

LOKAL

primeren za vsako obrt oddam v Trbovljah ob glavni cesti, Loke 335. Istotam se po nizki ceni prodaja kompletno krojaško orodje. Franjo Pungercar, Trbovlje. 2335

POSESTVO

v kakem rodovitnem kraju v dravski banovini, za ceno do 150.000 Din, kupim. Ponudbe s popisom posestva je poslati na: Alojzij Kane, Babno polje 75, p. Stari trg, Rakek. 2295

NOVOZIDANA HIŠA s 5 stanovanji, električno razsvetljavo, v lepem kraju na Gorenjskem, radi družinskih razmer prodam za 110.000 Din. Potreben kapital 60.000 Din. Informacije daje občinski urad v Strazišču pri Kranju. 2301

POVODOM 20 LETNICE

obstoja svoje trditve bom prodal ure, zlatino, srebrnino, dragulje — z 20 % popustom. — IVAN PAKIZ, Ljubljana, Pred škofijo 15. 2290